

Turun kaupunki
Lounais-Suomen
jätehuoltolautakunta

Pöytäkirja

2/2023

Kokousaika Torstai 09.03.2023 klo 16:30-17:20

Kokouspaikka Sähköinen kokous

Vakio-osallistujat

Päätöksentekijät

Engblom Sofia	puheenjohtaja
Breilin Mikko	varapuheenjohtaja
Agge Markku	jäsen
Hiltunen Paula	jäsen
Korimäki Eeva	jäsen
Nevavuori Kimmo	jäsen
Nieminen Raimo	jäsen
Palomäki Harri	jäsen
Rantanen Päivi	jäsen, poistui klo 17.03, läsnä § 7 - 12
Riikonen Oili	jäsen
Seikola Harri	jäsen
Silander Esa	jäsen
Vainio Timo	jäsen
Makkonen Kristiina	varajäsen
Särkijärvi Helena	varajäsen

Muut vakio-osallistujat

Heinonen Mika	Ruskon kunta, edustaja
Lehtinen Mikko	Maskun kunta, edustaja
Mäki Olli-Pekka	Turun kaupunki, edustaja
Nikkari Jari	Uudenkaupungin kaupunki, edustaja
Nyholm Ralf	Kemiönsaaren kunta, edustaja
Ojala Reima	Naantalin kaupunki, edustaja
Paavilainen Päivi	Liedon kaupunki, edustaja
Saarinen Juha	Paimion kaupunki, edustaja
Saario Pasi	Kaarinan kaupunki, edustaja
Tuominen Anne-Marie	Mynämäen kunta, edustaja
Veck Heidi	Salon kaupunki, edustaja
Salmelainen Leena	valvontajohtaja, esittelijä
Mettälä Esa	valvontalakimies, sihteeri
Asplund Anneli	suunnittelija, asiantuntija
Ojala Satu	jätehuoltoasiamies, asiantuntija
Rinne Pirjo	suunnittelija, asiantuntija
Suhonen Veli-Matti	jätehuoltoasiamies, asiantuntija

Poissa

Ahlbeck Jarl	jäsen
Hannula Laura	jäsen
Rautionaho Jenna	jäsen

Turun kaupunki
Lounais-Suomen
jätehuoltolautakunta

Pöytäkirja

2/2023

Pykälät 7 - 15

Muutoksenhaku Liitteenä

Allekirjoitukset

SOFIA ENGBLOM
Sofia Engblom
puheenjohtaja

ESA METTÄLÄ
Esa Mettälä
sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus 14.03.2023

PAULA HILTUNEN
Paula Hiltunen

EEVA KORIMÄKI
Eeva Korimäki

**Pöytäkirja pidetty
yleisesti nähtävänä**

Pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa 17.03.2023

Todistaa

ESA METTÄLÄ
Esa Mettälä
valvontalakimies

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	1
Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta	9	09.03.2023	3	

6538-2022 (11 01 06, 00 04 01, 00 01 01, 00 01 05)

Jätehuolto-ohjelma Lounais-Suomeen vuosille 2023 - 2028

Tiivistelmä:

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnalla on valmisteltu yhteistyössä alueen kuntien ja kaupunkien kanssa jätehuolto-ohjelma vuoteen 2028. Ohjelma on yhteistoiminta-alueen kuntien yhteinen näkemys siitä, miten seudun jätehuoltoa kehitetään seuraavien vuosien aikana. Jätehuoltolautakunnalle ehdotetaan ohjelman hyväksymistä, jolloin se voidaan lähettää kuhunkin yhteistyökuntaan ja Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:lle hyväksyttäväksi. Ohjelma tulee voimaan, kun kaikki osakaskunnat ja LSJH ovat sen hyväksyneet.

Lsjhlk § 9

Jätehuoltoasiamies Satu Ojala 1.3.2023:

Lounais-Suomen aiempi jätehuoltopoliittinen ohjelmakausi (2017 – 2022) päättyi vuodenvaihteessa. Uuden ohjelman luonnoksen valmistelu aloitettiin syksyllä 2021 aloitusseminaarissa, johon kutsuttiin laajasti osakaskuntien luottamushenkilöitä ja henkilökuntaa sekä LSJH:n henkilöstöä. Valmistelutyötä jatkettiin kuntien asukkaille ja työntekijöille suunnatuilla kyselyillä, joilla kartoitettiin näkemyksiä mm. jätehuoltopalveluiden kehittämistä, jätteen määrän vähentämisestä ja kierrätyksen tehostamisesta. Kyselyiden tuloksia käytettiin pohjatietoina työpajoissa, joissa ideoitiin jätealan asiantuntijoiden kesken ehdotuksia ohjelman tavoitteiksi ja toimenpiteiksi. Työpajoissa oli edustajia jätealan kuntatoimijoiden lisäksi mm. Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta, LSJH:sta, Valoniasta, Motivasta, Kiinteistöliitosta, Suomen Omakotiliitosta, Turun ammattikorkeakoulusta, Rinki Oy:stä sekä jätealan yrityksistä. Syntyneitä ehdotuksia ja ideoita työstettiin lopuksi vielä toukokuussa 2022 Jätehuollon tulevaisuudennäkymät -seminaarissa.

Edellä esitettyjen valmisteluvaiheiden ja niissä kerättyjen tietojen pohjalta laadittiin jätehuoltolautakunnan viranhaltijoiden työnä luonnos ohjelman tavoitteiksi ja toimenpiteiksi, joilla tähdätään ohjelmassa esitettyyn visioon jätehuollon tavoitetilasta. Visio on seuraava

”Alueen asukkaat, kunnat ja jätehuoltotoimijat toteuttavat yhteistyöllä onnistuneita ja kestäviä toimia jätteen määrän vähentämiseksi. Monipuoliset kunnalliset jätehuoltopalvelut on toteutettu ympäristön edut ja kiertotalouden periaatteet huomioiden.”

Visio perustuu jätelain etusijajärjestyksen ensisijaiseen tavoitteeseen ja se tunnustetaan hyvin kunnianhimoiseksi, sillä yhdyskuntajätteen kokonaismäärä on Suomessa kasvanut jo vuosien ajan. Tavoitetilaa lähestyminen edellyttää kaikkien jätehuollon osapuolten yhteistyötä ja sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin.

Ohjelmaluonnoksesta pyydettiin lausunnot kunnilta ja LSJH:lta. Lausuntoja saatiin 14 kpl:ta. Lausunnot huomioitiin ohjelman sisällön viimeistelyssä. Ohjelma taitetaan maaliskuun aikana ja se on tarkoitus lähettää kuntiin ja LSJH:lle hyväksynnälle ulkoasultaan viimeisteltynä.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	2
Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta	9	09.03.2023	3	

Ohjelman valmistelua ohjasi ohjausryhmä, jossa mukana olivat kuntaedustajien ja LSJH:n edustajien lisäksi myös Suomen ympäristökeskus, Valonia, ELY-keskus ja Varsinais-Suomen liitto. Ohjausryhmä kokoontui keskustelemaan ohjelmasta annetuista lausunnoista 3.3.2023. Ohjausryhmä ei tehnyt ohjelman sisältöön olennaisia muutoksia, mutta päätti korjata jätehuoltopoliittisen ohjelman otsikon jätehuolto-ohjelmaksi sekä ottaa ohjelmaan mukaan vielä muitakin yksittäisiä lausuttuja seikkoja. Nämä muutokset tehdään 7.3. mennessä, jolloin esityslistan liite päivitetään uuteen.

Päättyneestä jätehuoltopoliittisesta ohjelmakaudesta (2017 – 2022) on laadinnassa loppuraportti, joka tuodaan jätehuoltolautakunnalle tiedoksi sen valmistuttua.

Liite 1 Kohti kiertotaloutta, Lounais-Suomen jätehuolto-ohjelma 2023-2028

Liite 2 Jätehuolto-ohjelman taustaraportti (2022 – 2028)

Valvontajohtaja Leena Salmelainen

Ehdotus Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta päättää hyväksyä jätehuolto-ohjelman vuosille 2023-2028 ja lähettää ohjelman kuntiin ja Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:lle edelleen hyväksyttäväksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Ennen päätöksentekoa esittelijä muutti liitteen 1 otsikoksi "Kohti kiertotaloutta, Lounais-Suomen jätehuolto-ohjelma 2023-2028"

Päätös tehtiin esittelijän kokouksessa esittämästä päätösehdotuksesta yksimielisesti.

Jakelu

tpv Auran kunta
 tpv Kaarinan kaupunki
 tpv Kemiönsaaren kunta
 tpv Liedon kaupunki
 tpv Lounais-Suomen Jätehuolto Oy
 tpv Marttilan kunta
 tpv Maskun kunta
 tpv Mynämäen kunta
 tpv Naantalin kaupunki
 tpv Nousiaisten kunta
 tpv Paimion kaupunki
 tpv Paraisten kaupunki
 tpv Pöytyän kunta
 tpv Raision kaupunki
 tpv Ruskon kunta
 tpv Salon kaupunki
 tpv Sauvon kunta
 tpv Uudenkaupungin kaupunki
 tpv Kaupunginhallitus
 tied Suomela Sari

Kohti kiertotaloutta

Lounais-Suomen jätehuolto-ohjelma 2023–2028

Sisällysluettelo

- Johdanto
- Jätehuoltoa ohjaavat periaatteet
- Kuntavastuullisen jätehuollon toimijat ja ohjelman vastuutahot
- Ohjelman valmistelu
- Visio
- Tavoitteet ja toimenpiteet
 - Tavoite 1. Jätteen määrää vähennetään ja käytettyjen tavaroiden ja materiaalien uudelleenkäyttöä edistetään
 - Nykytilanne
 - Toimenpiteet
 - Tavoite 2. Jätehuollon neuvonnalla ja valistuksella tuetaan kiertotalouden ja etusijajärjestyksen tavoitteiden toteuttamista
 - Nykytilanne
 - Toimenpiteet
 - Tavoite 3. Erilliskerättävien kierrätyskelpoisten jättemateriaalien määrä polttokelpoisessa jätteessä puolitetaan
 - Nykytilanne
 - Toimenpiteet
 - Tavoite 4. Jätteen keräys ja kuljetus järjestetään logistisesti tehokkaasti ja aiheuttaen mahdollisimman vähän haitallisia ympäristövaikutuksia
 - Nykytilanne
 - Toimenpiteet
 - Tavoite 5. Jätteiden vastaanottopalveluiden saavutettavuutta parannetaan
 - Nykytilanne
 - Toimenpiteet
 - Tavoite 6. Taksapolitiikassa tavoitteena on maksujen kattavuus ja tasapuolisuus sekä ohjaus etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon
 - Nykytilanne
 - Toimenpiteet
- Ohjelman seuranta

Johdanto

Lounais-Suomen **jätehuolto-ohjelma** on Lounais-Suomen **kunnallisen** jätehuollon yhteistoiminta-alueen kuntien yhteinen näkemys siitä, miten seudun jätehuoltoa toteutetaan ja kehitetään seuraavan ohjelmakauden aikana vuosina 2023–2028.

Kuntien hoitaessa jätehuollon palvelu- ja viranomaistehtäviä yhdessä tarvitaan yhteistä poliittista näkemystä jätehuollon visioista, päämääristä, tavoitetilasta sekä sitoutumista yhteisesti hyväksytyjen toimenpiteiden toteuttamiseen.

Ohjelmassa hyväksytyt tavoitteet ohjaavat kunnan vastuulle kuuluvan jätehuollon toimijoiden päätöksentekoa ja kuntalaisille järjestettävän jätehuollon palveluiden järjestämisestä.

Lisäksi tavoitteet ohjaavat yhteistoiminta-alueen kuntia, joilla on julkisina toimijoina erityinen velvollisuus toteuttaa omissa toiminnoissaan jätelain mukaista etusijajärjestystä ja edistää omalta osaltaan siirtymistä kiertotalouteen.

Jätehuoltoa ohjaavat periaatteet

- Suomen jätelainsäädännön ja jätepolitiikan tavoitteina on edistää kiertotaloutta ja luonnonvarojen käytön kestävyttä, vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle, varmistaa toimiva jätehuolto sekä ehkäistä roskaantumista.
- Keskeisenä jätehuoltopolitiikkaa ohjaavana periaatteena on myös jätelakiin kirjattu yleinen velvollisuus noudattaa kaikessa toiminnassa etusijajärjestystä:
 1. Ensisijaisesti pyrittävä välttämään jätteen syntymistä.
 2. Jos jätettä syntyy, on se valmistettava uudelleenkäyttöä varten.
 3. Ellei uudelleenkäyttö ole mahdollista, on jäte ensisijaisesti kierrätettävä aineena ja toissijaisesti hyödynnettävä energiana.
 4. Kaatopaikoille jäte voidaan sijoittaa vain, jos sen hyödyntäminen ei ole teknisesti tai taloudellisesti mahdollista.
- Kiertotalouden edistäminen merkitsee taloudessa uutta toimintatapaa, jossa materiaaleja hyödynnetään tehokkaasti ja kestävästi ja ne pysyvät kierrossa pitkään. Kiertotaloudessa uusien tuotteiden kuluttamista korvataan palveluilla ja olemassa olevia tuotteita käytetään tehokkaasti jakamalla, vuokraamalla ja korjaamalla niitä sekä kierrättämällä tuotteen sisältämiä materiaaleja. Siirtymä kiertotalouteen edellyttää kokonaisvaltaista muutosta sekä yhteiskunnan päätöksenteossa ja suunnittelussa että yritysten, kotitalouksien ja kuluttajien asenteissa.

Kuntavastuullisen jätehuollon toimijat ja ohjelman vastuutahot

- Jätelain mukaisesti kunnan tehtävänä on järjestää asumisessa syntyvän jätteen, kuntien hallinto- ja palvelutoiminnoissa syntyvän yhdyskuntajätteen sekä muun jätelain 32 §:ssä tarkoitetun jätteen jätehuolto. Tehtävät on jaettu kahteen osaan:
 - Jätehuollon järjestämisen lakisääteliset **palvelutehtävät**, kuten esim. jätteiden kuljetus, vastaanotto, hyödyntäminen ja käsittely sekä jätehuollon neuvonta ja valistus.
 - Jätehuollon järjestämiseen liittyvät **viranomastehtävät**, kuten esim. jätetaksasta ja maksuista päättäminen sekä jätehuoltomääräysten antaminen.
- Kunnan vastuulle kuuluvat jätehuollon palvelutehtävät järjestää yhteistoiminta-alueen osakaskuntien omistama Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (LSJH). Osakaskuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena on samalla toimialueella toimiva Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta. Jätehuoltolautakunnan valmistelutyön apuna toimiva jätehuollon toimikunta auttaa ohjelman toteuttamisessa ja seurannassa välittämällä niitä koskevaa tietoa kuntien ja lautakunnan välillä.
- Lounais-Suomen jätehuollon yhteistoiminta-alueen osakaskunnat ovat vastuussa omistamansa LSJH:n omistajaohjauksesta ja siitä, että yhtiölle siirretyt jätelain mukaiset jätehuollon palvelutehtävät tulevat hoidetuiksi jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti ja että kuntien tarpeet tulevat huomioiduiksi riittävällä tavalla. Yhtiön osakassopimuksen mukaisesti osakaskunnilla on myös velvollisuus myötävaikuttaa omassa toiminnassaan LSJH:n toimintaan siten, että se pystyy tarjoamaan palveluja kohtuulliseen hintaan.
- Merkittävä osa ohjelman tavoitteista ja toimenpiteistä liittyy osakaskuntien omiin toimintoihin ja päätöksentekoon. Julkisina toimijoina ja merkittävänä ostovoiman käyttäjinä kunnilla on erityinen vastuu ja mahdollisuudet tehdä ratkaisuja, jotka tukevat etusijajärjestyksen toteuttamista ja kiertotalouden tavoitteita sekä luovat markkinoita energia- ja resurssitehokkaille ratkaisuille. **Jätehuolto-ohjelman** hyväksyessään kunnat sitoutuvat ottamaan kaikessa toiminnassaan huomioon ohjelman tavoitteet ja toimimaan niiden saavuttamiseksi.
- Kunnilta ja kunnan jätehuoltotoimijoilta on perusteltua edellyttää esimerkin ja suunnan näyttämistä asukkaille, joiden toimintatavoista ja valinnoista ohjelman tavoitteiden toteutuminen suurelta osin riippuu. Ohjelman toimenpiteillä kuntalaisille tarjotaan neuvontaa ja valistusta ja jätehuoltopalveluita, jotka motivoivat tarkistamaan kulutukseen ja jätehuoltoon liittyviä toimintatapoja ja tekemään parempia valintoja.

Ohjelman valmistelu

- **Jätehuolto-ohjelma**n valmistelu on annettu Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnan tehtäväksi.
- Ohjelman valmistelun ohjausryhmän jäsenet 2021-2022:
 - Katja Holttinen, Mynämäen kunta
 - Sinikka Koponen-Laiho, Paimion kaupunki
 - Mika Mannervesi, Salon kaupunki
 - Reima Ojala, Naantalin kaupunki
 - Hanna Salmenperä, Suomen ympäristökeskus
 - Anni Lahtela, Valonia
 - Aleksis Klap, Varsinais-Suomen liitto
 - Saila Porthen, Varsinais-Suomen ELY-keskus
 - Paavo Tertsunen, Varsinais-Suomen ELY-keskus (17.6.2022 saakka)
 - Jaana Turpeinen, Lounais-Suomen Jätehuolto Oy
 - Leena Salmelainen, Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta
- Kuntien asukkaille ja työntekijöille alkuvuodesta 2022 toteutetuilla kyselyillä kartoitettiin näkemyksiä mm. jätehuoltopalveluiden kehittämisestä, jätteen määrän vähentämisestä ja kierrätyksen tehostamisesta.
- Keväällä 2022 järjestetyssä neljän teemaryhmän työpajakokonaisuudessa ideoitiin jätealan asiantuntijoiden kanssa ehdotuksia ohjelman tavoitteiksi ja toimenpiteiksi. Teemaryhmissä oli edustajia kuntien ja LSJH:n lisäksi mm. Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta, Valoniasta, Motivasta, Kiinteistöliitosta, Suomen Omakotiliitosta, Turun ammattikorkeakoulusta, Rinki Oy:stä sekä jätealan yrityksistä.
- Seminaarit
 - Lokakuussa 2021 Mihin suuntaan jätehuoltoa kehitetään Lounais-Suomessa? -aloitusseminaarissa käynnistettiin ohjelman valmistelu. Mukaan kutsuttiin laajasti osakaskuntien, jätehuoltolautakunnan ja LSJH:n luottamushenkilöitä ja henkilökuntaa
 - Toukokuussa 2022 Jätehuollon tulevaisuudennäkymät -seminaarissa työstettiin teemaryhmätyöskentelyn tuloksena syntyneitä ehdotuksia ja ideoita. Osallistujina oli ohjelmatyöhön sen aiemmissa vaiheissa osallistuneita henkilöitä ja jätehuollon kuntatoimijoiden edustajia.
- Luonnoksen ohjelman tavoitteiksi ja toimenpiteiksi kokosivat valmisteluprosessissa kertyneen aineiston pohjalta jätehuoltolautakunnan viranhaltijat.
- Ohjelmaluonnoksesta **pyydettiin** valmisteluvaiheessa mm. kuntien ja LSJH lausunnot. Lisäksi alueen asukkaille ja muille halukkaille **varattiin** mahdollisuus esittää luonnoksesta oma mielipiteensä.

Visio

Alueen asukkaat, kunnat ja jätehuoltotoimijat toteuttavat yhteistyöllä onnistuneita ja kestäviä toimia jätteen määrän vähentämiseksi. Monipuoliset kunnalliset jätehuoltopalvelut on toteutettu ympäristön edut ja kiertotalouden periaatteet huomioiden.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Ohjelmassa on asetettu kuusi tavoitetta sekä joukko toimenpiteitä, joilla tavoitteet pyritään saavuttamaan. **Tavoitteet ovat yhteneväisiä valtakunnallisen jätesuunnitelman VALTSU:n sekä sitä tukevan Circwaste –hankkeen Kierrätyksestä kiertotalouteen –tiekartan kanssa.**

Ohjelman eri tavoitteiden alle kootut toimenpiteet ovat kattavuudeltaan ja vaikuttavuudeltaan eritasoisia.

Jätelain muutoksen yhteydessä on lakiin lisätty velvollisuus markkinakartoituksen tekemisestä jätteenkuljetuspalvelujen hankintoja suunniteltaessa. Jätehuolto-ohjelman toimenpiteiden yhteydessä on huolehdittava, että markkinakartoitus tehdään riittävän paikallisella tasolla.

Ohjelman yhteisten tavoitteiden saavuttaminen on ensisijaista yksittäisten toimenpiteiden toteuttamiseen nähden. Koska alueella on 18 erilaista kuntaa, on toteutettavien toimenpiteiden vaikuttavuutta, painotusta ja ajoitusta suositeltavaa arvioida paikallisista lähtökohdista käsin. Lisäksi on tärkeää priorisoida toimenpiteiden toteutusta, jotta tavoitteet on mahdollista saavuttaa kokonaisuuden kannalta parhaalla tavalla.

Ohjelman tavoitteet voivat jossain tapauksissa olla saavutettavissa myös muita kuin ohjelmaan kirjattuja toimenpiteistä toteuttamalla. Tällöin on perusteltua käyttää myös näitä muita toimenpiteitä ja tiedottaa niistä myös muilla vastuutahoille, jotta hyvät käytännöt saadaan kattavasti myös muiden ohjelman vastuutahojen tietoon ja käyttöön.

Tavoite 1.

Jätteen määrää vähennetään ja käytettyjen tavaroiden ja materiaalien uudelleenkäyttöä edistetään

Nykytilanne:

- Jätteiden määrän vähentäminen on jätelainsäädännön ja Suomen jätepolitiikan ensisijainen tavoite. Kunnilla on julkisina toimijoina lakisääteinen velvollisuus käyttää kestäviä, korjattavia, uudelleenkäytettäviä, kierrätettäviä ja kierrätetyistä raaka-aineista valmistettuja tuotteita sekä palveluita, joissa syntyy mahdollisimman vähän ja mahdollisimman haitatonta jätettä.
- Suomi on edelleen kaukana kiertotalouden tavoitteista ja mm. ylikulutus on tunnistettu keskeiseksi ongelmaksi. Kotimainen materiaalikulutus ja syntyvän yhdyskuntajätteen määrä henkeä kohden on Euroopan suurinta (Lähde: Valtioneuvoston periaatepäätös kiertotalouden strategisesta ohjelmasta 30.3.2021).
- Suomen yhdyskuntajätteen määrä on vuonna 2020 noussut noin 30 % vuoden 2010 tasoon verrattuna. (Lähde: Tilastokeskus)

Toimenpiteet

Toimenpide	Vastuutaho	Seuranta/mittari
Selvitetään syntyvän jätteen määrän kannalta keskeiset ja vaikuttavimmat toiminnot kunnassa (rakentaminen, siivous, ruokapalvelut, koulut jne.) ja luodaan niiden osalta yhteiset hankintakriteerit jätteen määrän vähentämiseksi ja kiertotalouden edistämiseksi. Kriteerit sisällytetään kuntien hankintastrategioihin ja -ohjeisiin.	Kunnat, LSJH	Yhteisohjeistus hankintoihin tehty Ohjeistus otettu käyttöön (kuntien lukumäärä)
Kuntien toiminnoissa syntyvä ruokahävikki puolitetaan edistämällä Ruokahävikkitiekartan mukaisia toimia sekä myymällä ja lahjoittamalla syntyvää ylijäämäruokaa.	Kunnat	Ruokahävikin määrä kunnan ruokapalveluissa. Biojätteen osuus polttokelpoisessa jätteessä. Myyty/lahjoitettu hävikkiruokamäärä.
Kehitetään kuntien korjaus- ja rakentamistoimintoihin liittyviä uudelleenkäyttöketoja ja käyttökelpoisten rakennusosien ja -tuotteiden sekä ylijäämämaiden uudelleenkäyttöä koordinoimalla toimintoja esim. kierrätyskeskusten ja työpajojen sekä yksityisten rakennusliikkeiden kanssa.	Kunnat	Uudelleenkäyttöön päätyvien rakennusosien, tuotteiden ja maa-ainesten määrä ja osuus
Kertakäyttöisten (muovia sisältävien) astioiden hankinta ja käyttö kuntien tiloissa ja tilaisuuksissa lopetetaan.	Kunnat	Käyttö lopetettu (kuntien lukumäärä)
Kuntien viherrakentamisessa lisätään kierrätyspohjaisia lannoitevalmisteiden käyttöä.	Kunnat	Kierrätyspohjaisten lannoitevalmisteiden osuus käytetyistä lannoitteista
Kuntien toimipisteiden ylimääräisten käyttökelpoisten tavaroiden ja kalusteiden uudelleenkäyttöä edistetään luomalla sovellus, jonka avulla tieto saatavilla olevista tavaroista on kunnassa helposti saavutettavissa.	Kunnat	Sovellus laadittu otettu käyttöön / ei otettu käyttöön
Tarjotaan kuntalaisille lainattavaksi esim. työkaluja ja harrastusvälineitä, pelejä, musiikkisoittimia, kaupunkipyöriä tms. kirjastoista tai muista kunnan toimipisteistä kirjastotoiminnan mallin mukaisesti. Tietoa lainattavista esineistä jaetaan asukkaille tietoverkossa.	Kunnat	Tiedot lainattavista tavaroista on koottu kunnan verkkosivuille
Selvitetään ja otetaan käyttöön mahdollisuuksia palauttaa lajitteluasemille toimitettuja käyttökelpoisia tavaroita korjattavaksi ja uudelleenkäyttöön esim. kiertotalousmyymälöiden, alan yritysten, työpajojen ja kierrätyskeskusten kautta.	LSJH	Selvitys tehty / ei tehty
Topinpuiston kiertotalouskeskuksen ja sen ympärille muodostuneen kiertotalousverkoston toimintaa kehitetään kiertotalouden alueellisena veturina ja yhdessä yhteistyökumppanien kanssa luodaan edellytyksiä kiertotalouden liiketoiminnalle sekä kiertotalousmyymälätoiminnalle.	LSJH	Topinpuiston nettisivuilla seurataan kiertotalousverkoston kehittymistä ja raportoidaan niistä.
Osallistutaan aktiivisesti kiertotalouden kehitys- ja tutkimushankkeisiin (alueellisesti ja valtakunnallisesti) ja sovelletaan niiden tuloksia paikallisella tasolla.	LSJH, kunnat	Hankkeet, joihin osallistuttu / osallistutaan

Tavoite 2.

Jätehuollon neuvonnalla ja valistuksella tuetaan kiertotalouden ja etusijajärjestyksen tavoitteiden toteuttamista

Nykytilanne:

- LSJH:n on jätelain ja osakassopimuksensa mukaisesti järjestettävä neuvontaa, tiedotusta ja valistusta jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi, lajittelun tehostamiseksi, erilliskeräyksen lisäämiseksi ja jätehuollon asianmukaiseksi toteuttamiseksi sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi.
- Jätteen synnyn ehkäisy ja kestävä kulutus ovat jo nykyisin olennainen osa LSJH:n tekemää neuvontatyötä.

Toimenpiteet

Toimenpide	Vastuutaho	Seuranta/mittari
Jäteneuvonnan ja valistuksen painopisteenä on jätteen synnyn ehkäisy ja erityisesti ruokahävikin vähentäminen ja käytettyjen tavaroiden uudelleenkäytön edistäminen.	LSJH	Jätteen synnyn ehkäisyä ja käytettyjen tavaroiden uudelleenkäyttöä koskeva neuvonta ja valistus (materiaalit, tilaisuudet ym.) LSJH:n asukaskyselyiden palaute
Lajittelutehokkuutta parannetaan neuvonnalla ja tiedottamisella, jossa huomioidaan kunnan jätehuollon erilaiset asiakkaat, asumismuodot ja paikalliset olosuhteet.	LSJH	Eri kieliryhmille ja asumismuodoille tuotettu materiaali
Tiedotetaan jätehuollon asiakkaita siitä, mihin erilliskerätyt jätteet päätyvät, miten ne hyödynnetään ja mitä tuotteita niistä valmistetaan.	LSJH	Tuotettu tiedotusmateriaali, LSJH:n asukaskyselyiden palaute
Neuvonta- ja tiedotusyhteistyötä LSJH:n ja kuntien välillä parannetaan siten, että jätehuoltoa koskeva tieto välittyy tehokkaasti eri kanavien kautta asukkaille ja kuntien hyviä kiertotalousideoita ja käytäntöjä koskeva tieto välittyy muille kunnille.	LSJH, kunnat	Tiedotusyhteistyön parantamiseksi toteutetut toimenpiteet
Kootaan yhteen ja helposti saataville tietoa seudulla käytettävissä olevista lainaus- ja korjauspalveluita tarjoavista yrityksistä ja yhteisöistä (esim. lainaa.se ja korjaa.se; kiertonet.fi) sekä käytettyjen tavaroiden myyntipalveluista.	LSJH	Koottu neuvontamateriaali LSJH:n asukaskyselyiden palaute
Kannustetaan kiinteistönhaltijoita käyttämään yhteisiä jäteastioita (kimppa-astioita) erityisesti haja-asutusalueella.	LSJH	Tuotettu neuvontamateriaali

Tavoite 3.

Erilliskerättävien kierrätyskelpoisten jätemateriaalien määrä polttokelpoisessa jätteessä puolitetaan

Nykytilanne:

- Jäteasetuksen mukaan yhdyskuntajätteestä tulee kierrättää
 - 55 prosenttia vuonna 2025
 - 60 prosenttia vuonna 2030
 - 65 prosenttia vuonna 2035
- Lounais-Suomessa asumisessa ja kuntien hallinto- ja palvelutoiminnoissa sekä julkisista ja yksityisistä palveluista peräisin olevasta yhdyskuntajätteestä päätyi vuonna 2020 materiaalina kierrätettäväksi 45 %.
- Polttokelpoinen jäte sisälsi vuonna 2022 tehdyn koostumustutkimuksen mukaan biojätettä peräti 38,5 %. Lisäksi polttokelpoiseen jätteeseen päätyy runsaasti mm. muovia ja kartonkia. Karkeasti arvioituna noin 80 % tutkitusta polttokelpoisesta jätteestä olisi ollut mahdollista lajitella muualle hyödynnettäväksi.

Toimenpiteet

Toimenpide	Vastuutaho	Seuranta/mittari
Jätehuoltomääräyksissä mahdollistetaan laajasti vapaaehtoinen liittyminen kunnan järjestämään erilliskerättävien jätteiden kiinteistöittaiseen kuljetukseen	Jätehuoltolautakunta	Kunnan järjestämän erilliskeräyksen alueellinen kattavuus kunnan jätehuoltomääräyksissä
Selvitetään yhdessä tuottajien kanssa mahdollisuuksia ottaa käyttöön muovijätteen yhteiskeräysmalleja, jossa pakkausjätteitä ja muuta muovijätettä kerätään yhdessä (vrt. metallijätteet)	LSJH LSJH, kunnat	Selvitys tehty, yhteiskeräystä kokeiltu/otettu käyttöön
Kierrätettävien jätteiden erilliskeräystä tuetaan kannustavilla jätemaksuilla siten, että kierrätys on aina energiahyödyntämistä edullisempaa.	Jätehuoltolautakunta, LSJH	Kierrätettävien jätteiden jätemaksujen subvention osuus kustannuksista/jätelaji
Kannustetaan biojätteen omatoimiseen kompostointiin ja kimpakompostointiin erityisesti haja-asutusalueilla tarjoamalla kompostointiin liittyvää neuvontaa ja tietotusta.	LSJH	Kompostoitavien kiinteistöjen määrä Kimpakompostoinnin määrä
Kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöt liitetään vapaaehtoiseen erilliskerättävien jätteiden kiinteistöittaiseen kuljetukseen, mikäli erilliskeräysvelvoitetta ei ole ja kunnan palvelu on saatavilla.	Kunnat	Kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöjen kuulumisen erilliskerättävien jätteiden kiinteistöittaiseen kuljetukseen, osuus kaikista kiinteistöistä

Tavoite 4.

Jätteen keräys ja kuljetus järjestetään logistisesti tehokkaasti ja aiheuttaen mahdollisimman vähän haitallisia ympäristövaikutuksia

Nykytilanne:

- Jätteiden erilliskeräysvaatimukset ja kierrätystavoitteet tiukentuvat ja erilliskerättävien jätteiden kiinteistöittäinen kuljetus lisääntyy.
- Tuottajien ylläpitämä pakkausjätteiden aluekeräysverkosto supistuu.
- Suuri osa kierrätyskelpoisesta jätteestä päättyy edelleen polttokelpoisen jätteen mukana energiahyödyntämiseen.

Toimenpiteet

Toimenpide	Vastuutaho	Seuranta/mittari
Kunnan jätteenkuljetusurakat suunnitellaan ja toteutetaan tehokkaasti kuntarajojen rajoittamatta suunnittelua.	LSJH	Kuljetukset suunniteltu ilman kuntarajojen asettamia rajoituksia.
Kuljetusten ja astiatyhjennysten tehokkuutta seurataan ja asiakkaita ohjataan tehokkuuden kannalta sopivimpien astioiden ja tyhjennysvälien käyttöön.	LSJH	Jäteastioiden täyttöasteet tyhjennettäessä
Jätteenkuljetuksissa käytetään vähä- tai nollapäästöisiä ajoneuvoja.	LSJH	Vähä- tai nollapäästöisten urakoiden osuus uusista urakoista
Pilotoidaan erotteluvaa lietteenkuljetuskalustoa ja otetaan toimivaa tekniikkaa käyttöön.	LSJH	Pilotti toteutettu / ei toteutettu Uuden kuljetuskaluston käytön määrä uusissa lieteurakoissa
Pilotoidaan ja otetaan käyttöön lokeroastiajärjestelmiä, kun niiden käytöllä voidaan tehostaa jätteiden keräystä. Tehdään elinkaariselvitykset monilokerokeräyksen tehokkuudesta	LSJH, jätehuoltolautakunta	Käytössä olevien lokerokeräysten määrä ja niiden käyttöönottamiseksi tehdyt elinkaariselvitykset
Kaavoituksella edistetään korttelikeräysjärjestelmien käyttöönottoa varaamalla sille tarvittavat tilat ja antamalla tarvittavat kaavamääräykset.	Kunnat	Kaavoitettujen korttelikeräysalueiden määrä Korttelikeräyksen mahdollisuus arvioitu kaavoituksessa asuinalueilla.
Kiertotalouden ja jätehuollon aluetarpeet otetaan huomioon kaavoituksessa, jotta uudelleenkäyttö, kierrätys ja muu hyödyntäminen on mahdollista riittävän lähellä asukkaita. Otetaan LSJH mukaan kaavojen suunnitteluun mahdollisimman aikaisessa vaiheessa kaavaprosessia.	Kunnat, LSJH	LSJH:lle on varattu mahdollisuus osallistua kaavoitusprosessiin. Jätehuollon aluetarpeiden arvioiminen ja huomioiminen kaavoituksessa.
Kunnallisilla määräyksillä ohjataan kiinteistöittäiseen kuljetukseen kuuluvien kiinteistöjen jäteastioiden ja lietesäiliöiden sijoittamista vain sellaisiin paikkoihin, joista ne voidaan käydä tyhjentämässä normaalissa käytössä olevilla jäte- ja lieteajoneuvoilla ilman aluskuljetuksia.	Kunnat, jätehuoltolautakunta	Jäte- ja lietesäiliöiden saavutettavuuden huomioiminen kunnallisissa määräyksissä

Tavoite 5.

Jätteiden vastaanottopalveluiden saavutettavuutta parannetaan

Nykytilanne:

- LSJH:n on jätelain ja osakassopimuksensa mukaisesti järjestettävä kunnan vastuulle kuuluvan jätteen vastaanotto siten, että käytettävissä on riittävästi vaarallisen jätteen ja muun jätteen alueellisia vastaanottopaikkoja ja vastaanottopaikat ovat vaivattomasti jätteen tuottajien saavutettavissa.
- Lounais-Suomen alueella on 13 lajitteluasemaa sekä liikkuvia jätekeräyksiä ja pop up-lajitteluasemia kauempana lajitteluasemista asuville. Kaikissa otetaan vastaan vaarallisia jätteitä.
- Saaristossa järjestetään romun- ja veneiden keräyskampanjoita
- Poistotekstiilikeräysverkosto on jo käytössä (mm. lajitteluasemat ja liikkuvat jätekeräykset).
- Lääkejätteiden vastaanotto järjestetty yhteistyössä apteekkien kanssa.

Toimenpiteet

Toimenpide	Vastuutaho	Seuranta/mittari
Lajitteluasemien aukioloajat ja niiden palveluiden saavutettavuus optimoidaan.	LSJH	Aukioloaikojen optimointi tehty eri asiakasryhmien palvelutarpeet huomioiden Asiakastyytyväisyyskysely
Liikkuvien vastaanottopalveluiden järjestämisessä huomioidaan haja-asutusalueen asukkaiden lisäksi myös taajamien keskustoissa asuvat autottomat jätehuollon asiakkaat.	LSJH	Kävijämäärä, keräysten lukumäärä
Kartoitetaan mahdollisuudet itsepalveluperiaatteella toimivien lajitteluasemien käyttöön erityisesti haja-asutusalueilla ja saaristossa	LSJH	Kartoitus tehty. Toteutusvaiheessa pisteiden määrä, käyttäjämäärä
LSJH:n ylläpitämiä alueellisia kierrätyspisteitä kehitetään siten, että niissä otetaan vastaan kaikkia erilliskerättäviä pakkausjätteitä sekä pienmetallijätteitä.	LSJH	Uusittujen kierrätyspisteiden osuus, kerätyn jätteen määrä ja laatu Keräyspaikka kohtuullisesti saavutettavalla etäisyydellä alueen erityispiirteet huomioiden
Vaikutetaan Rinki-verkoston kehittämiseen ja pisteiden laatutasoon yhteistyössä eri tahojen kesken.	LSJH, kunnat, jätehuoltolautakunta	LSJH:n asukaskysely

Tavoite 6.

Taksapolitiikassa tavoitteena on maksujen kattavuus ja tasapuolisuus sekä ohjaus etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon

Nykytilanne:

- Jätehuollon järjestämisen kustannukset on katettava aiheuttamisperiaatteen mukaan määräytyvillä kunnan jätemaksuilla, joiden tulee olla palvelutasoon nähden tasapuolisia ja kohtuullisia niin, ettei mm. eri asiakasryhmiä tai eri alueita aseteta perusteettomasti poikkeavaan asemaan.
- Jättemaksun tulee kannustaa jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä jätteen etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.
- Lounais-Suomen eri alueilla on käytössä toisistaan poikkeavia jätemaksuja samasta palvelusta.
- Jätehuollon perusmaksutulot eivät nykyisellään kata palveluiden tuottamisen kustannuksia vaan osa palveluista rahoitetaan polttokelpoisten jätteen käsittelymaksulla.

Toimenpiteet

Toimenpide	Vastuutaho	Seuranta/mittari
Jätehuollon perusmaksu on täyskatteellinen, jotta perusmaksutuloilla järjestettävien kiinteiden palveluiden ja toimintojen kustannuksen voidaan kattaa syntyvän jätteen määrästä riippumatta.	Jätehuoltolautakunta, LSJH	Perusmaksupalveluiden kustannukset vs. tuotot
Jäteastioiden tyhjennyksistä perittävät käsittely- ja kuljetusmaksut ovat kuntarajoista riippumatta samat. Noutoalueen poikkeukselliset kuljetusolosuhteet voidaan huomioida maksujen vyöhykkeisyydellä.	Jätehuoltolautakunta, LSJH	Otettu käyttöön taksa, jossa samasta palvelusta peritään koko alueella sama maksu.
Käytetään ohjaavia jätemaksuja, joilla kannustetaan tehokkaaseen jätteiden lajitteluun ja kierrätykseen.	Jätehuoltolautakunta, LSJH	Ohjaavien jätemaksujen osuus ja subvention määrä jätelajeittain
Otetaan käyttöön palvelu, jossa kiinteistönhaltija voi seurata kiinteistöllä syntyvän jätteen määrää ja sen vaikutusta jätemaksuihinsa. Pilotoidaan ja otetaan käyttöön käyttökelpoisia ratkaisuja, joissa jätemaksut voidaan määrätä kuljetukseen luovutettavan jätteen määrän perusteella (PAYT).	LSJH	Palvelu otettu käyttöön. Palvelun käyttäjämäärien seuranta. Toteutuneet pilotit ja käyttöön otetut ratkaisut
Määritellään kuntien järjestämän jätehuollon palvelutasotavoitteet. Lisäksi kuvataan palveluiden rahoituksen periaatteet ja palvelutason vaikutukset kuntalaisilta perittäviin jätemaksuihin.	Kunnat, LSJH, jätehuoltolautakunta	Palvelutasotavoitteet ja suunnitelma niiden toteuttamiseksi on määritelty

Seuranta

- **Jätehuolto-ohjelma**n seuranta koordinoi Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta. Ohjelman vastuutahoilta kerätään vuosittain seuranta varten tarpeellisia tietoja ohjelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteuttamisesta ja niistä koostetaan yhteenveto, josta raportoidaan kuntiin ja LSJH:lle. Kattavampi yhteenveto tehdään ohjelmakauden puolivälissä vuoden 2025 jälkeen sekä ohjelmakauden loputtua.
- Jätehuoltolautakunnan apuna toimii seurantaryhmä, jossa on edustettuina kaikki ohjelman vastuutahot. Seurantaryhmän kuntaedustajien tulisi olla jätehuollon omistajaohjauksesta vastaavia henkilöitä, jotta omistajien tuki ohjelman tavoitteiden toteutumiseksi olisi läsnä koko ohjelmakauden.

Ohjelman hyväksyminen ja voimaantulo (täydennetään päätösten mukaan)

Kunta	toimielin	päätös (\$/pvä)
Auran kunta		
Kaarinan kaupunki		
Kemiönsaaren kunta		
Liedon kaupunki		
Marttilan kunta		
Maskun kunta		
Mynämäen kunta		
Naantalin kaupunki		
Nousiaisten kunta		
Paraisten kaupunki		
Paimion kaupunki		
Pöytyän kunta		
Raision kaupunki		
Ruskon kunta		
Salon kaupunki		
Sauvon kunta		
Turun kaupunki		
Uudenkaupungin kaupunki		
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy		

3.3.2023

Lounais-Suomen jätehuoltopoliittisen ohjelman 2023–2028 taustaraportti

1. Johdanto

Lounais-Suomen jätehuoltopoliittinen ohjelma on Lounais-Suomen jätehuollon yhteistoiminta-alueen kuntien yhteinen näkemys siitä, miten seudun jätehuoltoa kehitetään seuraavan ohjelmakauden aikana vuosina 2023–2028. Kuntien hoitaessa jätehuollon palvelu- ja viranomaistehtäviä yhdessä, tarvitaan yhteistä poliittista näkemystä yhteisesti toteutettavan jätehuollon visioista, päämääristä, tavoitetilasta sekä sitoutumista yhteisesti hyväksytyjen toimenpiteiden toteuttamiseen.

Ohjelmassa hyväksytyt suuntaviivat ohjaavat kuntavastuullisen jätehuollon toimijoiden päätöksentekoa ja kuntalaisille järjestettävän jätehuollon palvelutason määrittelyä. Lisäksi ne ohjaavat yhteistoiminta-alueen kuntia, joilla on julkisina toimijoina erityinen velvollisuus toteuttaa omissa toiminnoissaan jätelain mukaista etusijajärjestystä ja edistää omalta osaltaan siirtymistä kiertotalouteen.

2. Etusijajärjestys ja kiertotalous keskeisinä jätehuoltoa ohjaavina periaatteina

Suomen jätelainsäädännön ja jätepolitiikan tavoitteina on edistää kiertotaloutta ja luonnonvarojen käytön kestävyttä, vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle, varmistaa toimiva jätehuolto sekä ehkäistä roskaantumista.

Keskeisenä jätehuoltopolitiikkaa ohjaavana periaatteena on myös jätelakiin kirjattu yleinen velvollisuus noudattaa kaikessa toiminnassa etusijajärjestystä, jonka mukaan:

- Ensisijaisesti pyrittävä välttämään jätteen syntymistä.
- Jos jätettä syntyy, on se valmistettava uudelleenkäyttöä varten.
- Ellei uudelleenkäyttö ole mahdollista, on jäte ensisijaisesti kierrätettävä aineena ja toissijaisesti hyödynnettävä energiana.
- Kaatopaikoille jäte voidaan sijoittaa vain, jos sen hyödyntäminen ei ole teknisesti tai taloudellisesti mahdollista.

Jätelain tavoitteeksi kirjattu kiertotalouden edistäminen merkitsee uutta talouden toimintatapaa, jossa materiaaleja hyödynnetään tehokkaasti ja kestävästi ja ne pysyvät kierrossa pitkään. Kiertotaloudessa ei tavoitteena ole jatkuva ja lisääntyvä uusien tavaroiden tuottaminen ja kuluttaminen, vaan kulutus perustuu omistamisen sijaan palveluiden käyttämiseen: jakamiseen, vuokraamiseen ja kierrättämiseen. Siinä materiaaleihin sitoutunut arvo säilyy mahdollisimman pitkään yhteiskunnassa. Kiertotaloudessa talouskasvu ei ole riippuvainen luonnonvarojen kulutuksesta (Lähde: Sitra). Siirtymä kiertotalouteen ei toteudu pelkästään jätehuollon keinoin vaan se edellyttää kokonaisvaltaista muutosta sekä yhteiskunnan päätöksenteossa että julkisten toimijoiden, yritysten, kotitalouksien toiminnoissa.

Tehtävää etusijajärjestyksen toteuttamisessa ja kiertotalouden edistämisessä on paljon. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä kiertotalouden strategisesta ohjelmasta (30.3.2021)

todetaan, että Suomi on edelleen kaukana kiertotalouden tavoitteista ja mm. ylikulutus on tunnistettu keskeiseksi haasteeksi. Vaikka resurssitehokkuutta onkin viime vuosikymmeninä parannettu, on kotimainen materiaalikulutuksemme ja myös syntyvän yhdyskuntajätteen määrä henkeä kohden Euroopan suurinta.

3. Kuntavastuullisen jätehuollon toimijat ja ohjelman vastuutahot

Jätelain mukaisesti kunnan tehtävänä on järjestää asumisessa syntyvän jätteen, kuntien hallinto- ja palvelutoiminnoissa syntyvän yhdyskuntajätteen sekä muun kunnan vastuulle kuuluvan yhdyskuntajätteen jätehuolto. Näiden tehtävien hoitamiseen liittyvät tehtävät jaetaan kahteen osaan:

- Jätehuollon järjestämisen lakisääteiset **palvelutehtävät**, kuten esim. jätteiden kuljetus, vastaanotto, hyödyntäminen ja käsittely sekä jätehuollon neuvonta ja valistus.
- Jätehuollon järjestämiseen liittyvät **viranomaistehtävät**, kuten esim. jätetaksasta ja maksuista päättäminen sekä jätehuoltomääräysten antaminen.

Lounais-Suomen alueella kunnan vastuulle kuuluvat jätehuollon palvelutehtävät järjestää yhteistoiminta-alueen osakaskuntien omistama Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (LSJH). Osakaskuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena on samalla toimialueella toimiva Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta. LSJH:n ja jätehuoltolautakunnan vastuulle on tässä ohjelmassa osoitettu toimenpiteitä, joiden toteuttaminen liittyy olennaisesti kuntavastuullisen jätehuollon palvelu- ja viranomaistehtävien järjestämiseen. Jätehuoltolautakunnan valmistelutyön apuna toimiva jätehuollon toimikunta voi osaltaan auttaa ohjelman toteuttamisessa ja seurannassa välittämällä ohjelman toteuttamiseen ja seurantaan liittyvää tietoa kuntien, LSJH:n ja lautakunnan välillä.

Lounais-Suomen jätehuollon yhteistoiminta-alueen osakaskunnat ovat vastuussa omistamansa LSJH:n omistajaohjauksesta ja siitä, että yhtiölle siirretyt jätehuollon palvelutehtävät tulevat hoidetuiksi jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti. Yhtiön osakassopimuksen mukaisesti osakaskunnilla on myös velvollisuus myötävaikuttaa omassa toiminnassaan LSJH:n toimintaan siten, että se pystyy tarjoamaan palveluja kohtuulliseen hintaan. Osana hyväksymäänsä jätehuoltopoliittista ohjelmaa osakaskunnat voivat määritellä lainsäädännön puitteissa suuntaviivoja ja tavoitteita vastuulleen kuuluvien jätehuollon palvelutehtävien palvelutasolle.

Jätehuoltopoliittinen ohjelma ei kuitenkaan rajoitu pelkästään kuntavastuullisen jätehuollon järjestämiseen vaan merkittävä osa siinä asetetuista tavoitteista ja toimenpiteistä liittyy suoraan osakaskuntien omiin toimintoihin ja päätöksentekoon. Julkisina toimijoina sekä merkittävänä ostovoiman käyttäjinä kunnilla on erityinen vastuu ja mahdollisuudet tehdä ratkaisuja, jotka tukevat etusijajärjestyksen toteuttamista ja kiertotalouden tavoitteita sekä luovat markkinoita energia- ja materiaalitehokkaille ratkaisuille. Jätelain mukaan kuntien on julkisina toimijoina mahdollisuuksien mukaan käytettävä kestäviä, korjattavia, uudelleenkäytettäviä, kierrätettäviä ja kierrätetyistä raaka-aineista valmistettuja tuotteita sekä palveluita, joissa syntyy mahdollisimman vähän ja mahdollisimman haitatonta jätettä. Säännös ohjaa julkisoikeudellisten toimijoiden perustoiminnan suunnittelua ja erityisesti palvelu- ja tavarahankintoja. Kunnilta on myös perusteltua edellyttää veturina toimimista ja esimerkin näyttämistä asukkaalleen, joiden toimintatavoista ja valinnoista ohjelman tavoitteiden toteutuminen suurelta osin riippuu.

Ohjelman toimenpiteillä kuntalaisille jaetaan neuvontaa ja valistusta sekä suunnitellaan ja järjestetään jätehuoltopalveluita, joiden avulla heidän on mahdollista tehdä entistä parempia valintoja seudullisten ja valtakunnallisten jätehuoltopoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

4. Ohjelman valmistelu

Lounais-Suomen jätehuollon yhteistoiminta-alueella jätehuoltopoliittisen ohjelman valmistelu on annettu Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnan tehtäväksi. Ohjelman valmistelun ohjaamista varten perustettiin ohjausryhmä, jonka työhön ovat osallistuneet:

- Katja Holttinen, Mynämäen kunta
- Mika Mannervesi, Salon kaupunki
- Reima Ojala, Naantalin kaupunki
- Sinikka Koponen-Laiho, Paimion kaupunki
- Hanna Salmenperä, Suomen ympäristökeskus
- Anni Lahtela, Valonia
- Aleksis Klap, Varsinais-Suomen liitto
- Salla Porthen, Varsinais-Suomen ELY-keskus
- Paavo Tertsunen, Varsinais-Suomen ELY-keskus
- Jaana Turpeinen, Lounais-Suomen Jätehuolto Oy
- Leena Salmelainen, Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta
- Pirjo Rinne, Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta
- Veli-Matti Suhonen, Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta

Uuden ohjelman luonnoksen valmistelu aloitettiin syksyllä 2021 aloitusseminaarissa, johon kutsuttiin laajasti osakaskuntien luottamushenkilöitä ja henkilökuntaa sekä LSJH:n henkilöstöä.

Alkuvuodesta 2022 työtä jatkettiin kuntien asukkaille ja työntekijöille suunnatuilla kyselyillä, joilla kartoitettiin näkemyksiä mm. jätehuoltopalveluiden kehittämisestä, jätteen määrän vähentämisestä ja kierrätyksen tehostamisesta. Kyselyiden tuloksia käytettiin pohjatietoina loppukeväästä 2022 järjestetyssä neljän teemaryhmän työpajakokonaisuudessa, jossa ideoitiin jätealan asiantuntijoiden kanssa ehdotuksia ohjelman tavoitteiksi ja toimenpiteiksi. Teemaryhmissä oli edustajia jätealan kuntatoimijoiden lisäksi mm. Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta, LSJH:sta, Valoniasta, Motivasta, Kiinteistöliitosta, Suomen Omakotiliitosta, Turun ammattikorkeakoulusta, Rinki Oy:stä sekä jätealan yrityksistä.

Teemaryhmätyöskentelyn tuloksena syntyneitä ehdotuksia ja ideoita työstettiin lopuksi vielä toukokuussa 2022 Jätehuollon tulevaisuudennäkymät -seminaarissa, johon osallistui ohjelmatyöhön sen aiemmissa vaiheissa osallistuneista henkilöitä ja jätehuollon kuntatoimijoiden edustajia.

Edellä esitettyjen valmisteluvaiheiden ja niissä kerättyjen tietojen pohjalta laadittiin jätehuoltolautakunnan viranhaltijoiden työnä luonnos ohjelman tavoitteiksi ja toimenpiteiksi.

5. Ohjelman visio, tavoitteet ja toimenpiteet

”Alueen asukkaat, kunnat ja jätehuoltotoimijat toteuttavat yhteistyöllä onnistuneita ja kestäviä toimia jätteen määrän vähentämiseksi. Monipuoliset kunnalliset jätehuoltopalvelut on toteutettu ympäristön edut ja kiertotalouden periaatteet huomioiden.”

Visio perustuu jätelain etusijajärjestyksen ensisijaiseen tavoitteeseen ja on varsin kunnianhimoinen, sillä yhdyskuntajätteiden kokonaismäärä on Suomessa kasvanut jo vuosien ajan ja oli vuonna 2020 noussut noin 30 % vuoden 2010 tasosta. Onnistuminen ja

tunnettuus voisi parhaimmillaan johtaa myönteiseen kierteseen, jossa yhä useammat haluavat olla osallisena. Onnistuminen edellyttää kaikkien jätehuollon osapuolten yhteistyötä ja sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin.

Jätehuolto on ihmisten ja muun ympäristön suojelua jätteiden ja jätehuoltopalveluiden aiheuttamilta haitallisilta vaikutuksilta. Koska myös jätehuoltopalveluiden järjestäminen ja ylläpito kuormittaa ympäristöä, on palveluiden järjestämisessä pyrittävä riittävän palvelutason lisäksi varmistamaan mm. uusia menetelmiä kokeilemalla ja käyttämällä, että palveluiden tuottamisen haitalliset ympäristövaikutukset ovat mahdollisimman vähäisiä eivätkä mitätöi niillä saavutettuja ympäristöhyötyjä.

6. Seuranta

Jätehuoltopoliittisen ohjelman seuranta koordinoi Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta. Ohjelman vastuutahoilta kerätään vuosittain seuranta varten tarpeellisia tietoja ohjelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteuttamisesta ja niistä koostetaan yhteenveto, josta raportoidaan kuntiin ja LSJH:lle. Kattavampi yhteenveto tehdään ohjelmakauden puolivälissä vuoden 2025 jälkeen sekä ja ohjelmakauden loputtua.

Jätehuoltolautakunnan seurannan avuksi perustetaan ohjelman seurantaryhmä, jossa on edustettuina kaikki ohjelman vastuutahot. Seurantaryhmässä on tarpeen olla mukana jätehuollon omistajaohjauksesta vastaavia henkilöitä, jotta omistajien tuki ohjelman tavoitteiden toteutumiseksi olisi läsnä koko ohjelmakauden.